

Anbefaling; KOMPETANSEPLAN for ressursykepleiere i palliasjon og kreftomsorg, Helseregion sør-øst

Overordnet målsetting:

Å bidra til at ressursykepleier har kunnskap, ferdigheter og holdninger som gjør ham/henne i stand til å utføre og stimulere til bedre kvalitet innen palliasjon og kreftomsorg ved egen arbeidsplass. Dette gjennom planmessig kompetanseheving, klinisk virksomhet, samhandling og systemarbeid.

Kompetanseplan sees i sammenheng med gjeldende samarbeidsavtale og funksjonsbeskrivelse.

Kompetansenivå:

Ressursykepleierne skal ha kompetanse tilsvarende nivå B beskrevet i [Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen](#). Nye ressursykepleiere som ikke har videreutdanning i kreftomsorg eller palliasjon, anbefales å delta på aktuelle kurs med kompetansenivå tilsvarende nivå B det første året de er ressursykepleier.

1. Introduksjonskurs

Mål:

At ressursykepleier og hans/hennes leder

- har en felles forståelse av ressursykepleiers oppgaver og rolle, og hva arbeidsgiver skal legge til rette for
- kjenner organiseringen av nettverket
- kjenner tilbud innen kreftomsorg og lindrende behandling i foretaksområdet og hva som kjennetegner fagfeltet

At ressursykepleier

- kjenner egen nettverksgruppe
- er bevisst sin funksjon som ressursykepleier (egne forventninger)
- kjenner ESAS som kartleggingsverktøy for de vanligste symptomene ved alvorlig sykdom
- har grunnleggende kunnskap i å utarbeide og ta i bruk Individuell plan, og ser betydningen av samarbeid på tvers av sektorene
- blir kjent med nettsiden for nettverket og bruker denne aktivt

Varighet:

Minimum 6 timer. Arrangeres årlig eller ved flere enn 10 nye ressursykepleiere.

Deltakere: Nye ressurspersoner sammen med sin nærmeste leder.

Undervisningsformer: Forelesninger og metoder hvor ressursykepleierne er aktivt deltakende.

Anbefalt litteratur:

Kaasa S, Loge JH(red). *Palliasjon*. Nordisk lærebok. 3. utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2016. Kapitlene: Palliativ medisin – en innledning s. 34-49 og Diagnostikk innen palliasjon – en generell innføring s. 202-214.

Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen. Helsedirektoratet, 2019.

<https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/palliasjon-i-kreftomsorgen-handlingsprogram>

Kapitlene: Innledning (Grunnleggende palliasjon), Organisering og Kompetanse

ESAS symptomregistrering

<https://oslo-universitetssykehus.no/fag-og-forskning/nasjonale-og-regionale-tjenester/regional-kompetansetjeneste-for-lindrende-behandling-klb/symptomkartlegging-esas>

Individuell plan

<https://oslo-universitetssykehus.no/fag-og-forskning/nasjonale-og-regionale-tjenester/regional-kompetansetjeneste-for-lindrende-behandling-klb/individuell-plan-ved-alvorlig-sykdom>

Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling, Helse Sør-Øst

Kompetansenettverk og palliative tilbud

<https://oslo-universitetssykehus.no/fag-og-forskning/nasjonale-og-regionale-tjenester/regional-kompetansetjeneste-for-lindrende-behandling-klb>

2. Hospitering

Det anbefales at nye ressursykepleiere får hospitere i løpet av det første året de tiltrer sin rolle. Den enkelte ressursykepleier må selv sette mål for hospiteringen ut fra egen kompetanse og arbeidsplass.

Mål for hospitering:

- Bedrer samhandling mellom 1. og 2. linjetjenesten ved å gi ressursykepleierne økt kunnskap om hverandres arbeidsfelt og kompetanse
- Bidrar til å sikre kontinuitet og faglig god kvalitet i tjenestetilbudet til kreftpasienter og pasienter i palliativ fase
- Øke kompetansen i arbeidet gjennom kunnskapsutveksling og innsikt i hverandres arbeid til pasientens beste
- Bygge faglig nettverk mellom helsepersonell på ulike nivåer og mellom ulike yrkesgrupper

Varighet:

Hospiteringsperiode på minimum tre dager anbefales.

Deltakere:

Ressursykepleiere fra både 1. og 2. linjetjenesten.

Fagdager og nettverksmøter

Hensikten med fagdager og nettverkssamlinger er at ressursykepleier skal bli kjent med andre i nettverket, videreutvikle sin kompetanse og ferdigheter og oppdateres på ny kunnskap innen praktisk palliasjon, samhandling og systemarbeid. Dette for å være i stand til å fylle sin rolle som ressursperson for pasient, pårørende, etterlatte og kolleger.

Innholdet på fagdager og i nettverksmøter bør favne tema som gir ressursykepleier mulighet til å oppnå og videreutvikle en kompetanse tilsvarende nivå B beskrevet i [Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen](#).

Det anbefales at plan for fokusområder innen kompetanseheving beskrives i nettverkets handlingsplan.

3. Lokale nettverkssamlinger

Mål:

At ressursykepleier

- får undervisning i aktuelle tema innen palliasjon og kreftomsorg
- diskuterer aktuelle problemstillinger fra egen praksis
- får økt oppmerksomhet og bevissthet omkring egen atferd og egne reaksjoner i møte med alvorlig syke pasienter
- utveksler erfaringer i bruk av ESAS, Individuell plan, Livets siste dager og andre aktuelle verktøy
- kjenner og utveksler erfaringer om gode systemer og rutiner for oppfølging og pleie av pasienter i palliativ fase
- har innsikt i betydningen av samarbeid på tvers av sektorene
- har fokus på tverrfaglig samarbeid
- kan tilrettelegge for undervisning og opplæring i palliasjon og kreftomsorg i egen kommune/institusjon
- er informert om nyheter fra fagfeltet og fra nettverket

Varighet:

Minst 2 samlinger per år (min. 12 timer per år).

Deltakere:

Ressursykepleiere. Andre i sektoren for lokalnettverket kan evt. inviteres med til den faglige delen av møtet.

Undervisningsformer:

Casediskusjon, kollegadiskusjon, korte innlegg (refleksjon som læringsmetode), forelesning.

Anbefalt litteratur:

Aktuell litteratur ut fra tema det blir undervist i på nettverksmøtet. Litteraturforslag skrives på innkallingen til møtet.

4. Felles årlig fagdag

Mål: At ressursykepleier og leder

- får presentert siste års arbeid og resultat i nettverket
- blir oppdatert på nyutvikling innen fagfeltet (bl.a. lovverk/endringer, utviklingstrekk nasjonalt og internasjonalt, nye prosedyrer og verktøy)
- får informasjon om pågående prosjekter innen palliasjon i helseforetaket
- får undervisning i aktuelle tema innen palliasjon og kreftomsorg
- styrker samhandlingen både tverrfaglig og mellom tjenestenivåene

Varighet:

En samling per år (min. 6 timer).

Deltakere:

Ressursykepleiere sammen med sin nærmeste leder. Det er åpent for å invitere med andre faggrupper.

Undervisningsformer:

Varierte undervisningsmetoder (forelesninger, gruppearbeid, film, summegrupper osv.) med vektlegging av tverrfaglig kompetanse ved valg av forelesere.

Forslag til tema til årlig fagdag og lokale nettverksmøter:

Det anbefales at plan for fokusområder innen kompetanseheving beskrives i nettverkets handlingsplan.

Litteratur:

Knyttet til faglig tema på fagdagen og skrives på programmet.

Anbefalt litteratur:

BØKER:

Kaasa S, Loge JH (red). *Palliasjon*. Nordisk lærebok. 3. utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2016.

RETNINGSLINJER OG ANBEFALINGER:

Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen. Helsedirektoratet, 2019

<https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/palliasjon-i-kreftomsorgen-handlingsprogram>

Nasjonale faglige råd for lindrende behandling i livets slutfase. HelseDirektoratet 2018

<https://helsedirektoratet.no/palliasjon/nasjonale-faglige-rad-for-lindrende-behandling-i-livets-slutfase>

Palliasjon til barn og unge. Nasjonal faglig retningslinje for palliasjon til barn og unge uavhengig av diagnose. HelseDirektoratet, 2017

<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/palliasjon-til-barn-og-unge>

Beslutningsprosesser ved begrenning av livsforlengende behandling. HelseDirektoratet, 2013

<http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/nasjonale-veileder-for-beslutningsprosesser-for-begrensning-av-livsforlengende-behandling-hos-alvorlig-syke-og-doende/Sider/default.aspx>

Pårørendeveileder: Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten. Helsedirektoratet, 2019
<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/parorendeveileder>

Livets siste dager - plan for lindring i livets slutfase. Helse-Bergen (2016).
<http://www.helsebiblioteket.no/fagprosedyrer/ferdige/livets-siste-dager>

Nasjonal faglig retningslinje om demens. Helsedirektoratet 2020
<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/nasjonal-faglig-retningslinje-om-demens>

Veileder: Forhåndssamtaler på sykehjem. Senter for medisinsk etikk, Universitetet i Oslo
<https://www.med.uio.no/helsam/tjenester/kunnskap/etikk-helsetjenesten/forskning/publikasjoner/2017/veileder-forhandssamtaler.html>

Forhåndssamtale med alvorlig syke geriatriske pasienter og deres pårørende på sykehus.
Retningslinje, Oslo Universitetssykehus (2020)
<https://www.helsebiblioteket.no/fagprosedyrer/ferdige/forhandssamtale-med-alvorlig-syke-geriatriske-pasienter-og-deres-parorende-pa-sykehus>

AKTUELLE NETTSIDER:

Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling, Helse Sør-Øst: (Emneområder «Praktisk palliasjon», «Nytt fra palliativ forskning»)
<https://oslo-universitetssykehus.no/palliasjon>

Helsedirektoratet, Palliasjon (Lindrende behandling):
<https://www.helsedirektoratet.no/tema/palliasjon>

Helsebiblioteket: *Fagprosedyrer* (emneområder kreft, palliasjon)
<http://www.helsebiblioteket.no/fagprosedyrer>

Barns Beste, Nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende: www.barnsbeste.no

Livsfaseriter: Religions- og livssynspolitiske utfordringer i Norge. STL Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Pårørendeprogrammet: <http://parorendeprogrammet.no/hjem>

Palliasjon og demens for sykepleiere/helsefagarbeidere. E-læringskurs, Nasjonal kompetansetjeneste i aldring og helse, 2018. <https://www.aldringoghelse.no/e-laring/palliasjon-og-demens/>

Kompetansepakke «Grunnleggende kompetanse i lindrende behandling», Kompetansebroen
<https://www.kompetansebroen.no/lindre/?o=oa>

ANDRE AKTUELLE LÆRINGSRESSURSER (lisensbelagt):

Helsedirektoratet. Opplæringspakke i lindrende behandling og omsorg ved livets slutt. Digital opplæringspakke for helsefagarbeidere.
<https://www.utviklingscenter.no/aktiviteter/kompetanseutvikling/digital-opplaringspakke-i-lindrende-behandling-og-omsorg-ved-livets-slutt>